

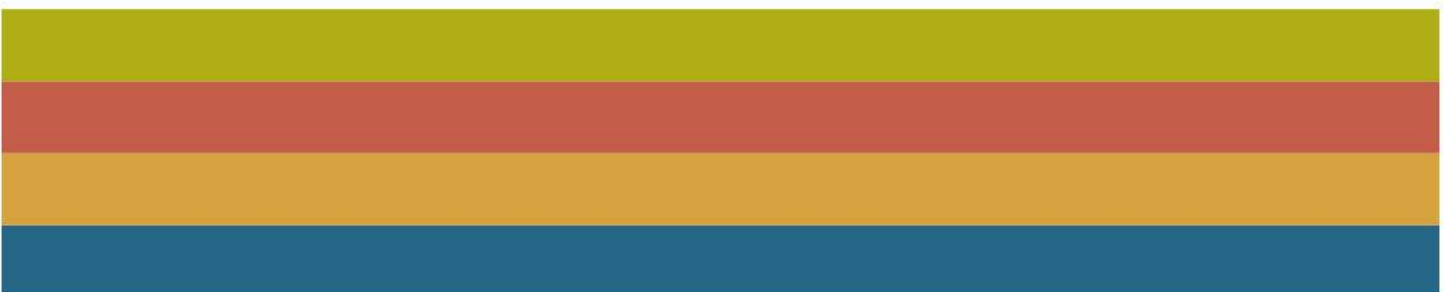

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Dijkversterking Marken

Tussentijds advies

8 september 2016 / projectnummer: 2170

1. Hoofdpunten van het advies

Rijkswaterstaat West-Nederland Noord heeft het voornemen een versterking uit te voeren aan de primaire waterkering op Marken (dijkkring 3b uit de Wet op de waterkering). Hiervoor zijn in het kader van een MIRT-verkenning alternatieven onderzocht¹. De Minister neemt op basis van dit alternatievenonderzoek een beslissing over het Voorkeursalternatief. Vervolgens wordt dit Voorkeursalternatief nader uitgewerkt in een Projectplan Waterwet ondersteund met een project-MER.

Rijkswaterstaat heeft de Commissie m.e.r. (hierna Commissie²) gevraagd de Rapportage Alternatieven te beoordelen en op basis daarvan aan te geven welke onderwerpen specifieke aandacht behoeven in het op te stellen project-MER. De hoofdpunten van haar advies zijn de volgende.

De Commissie constateert dat in **de MIRT Rapportage Alternatieven** de nieuwe normerings-systematiek is toegepast, die nog in ontwikkeling is. Uit de Rapportage blijkt niet of en zo ja in welke mate, rekening is gehouden met de onzekerheden in het nieuwe ontwerpinstrumentarium, waardoor de versterkingsmaatregelen mogelijk over gedimensioneerd zijn. De Commissie adviseert om het nieuwe ontwerpinstrumentarium specifiek voor Marken toepasbaar te maken en dit in het project-MER te onderbouwen.

In **het project-MER** vragen technische mogelijkheden om de stabiliteit van de kade te verbeteren aandacht. In de Rapportage Alternatieven zijn deze onderbelicht gebleven. Bij de uitwerking van het voorkeursalternatief in het project-MER adviseert de Commissie om daarnaast:

- een Lang Cyclische Versterking (LCV) variant uit te werken met minder vergaande buitenwaartse versterking zodat het ruimtebeslag op Natura 2000 gebied Markermeer-IJmeer beperkt kan worden;
- een verkenning uit te voeren van de mogelijkheden van grondverbetering om de zetting te beheersen zodat duidelijk wordt welke randvoorwaarden bij realisatie aan marktpartijen gesteld moeten worden.

¹ MIRT Verkenning Dijkversterking Marken, Rapportage Alternatieven, 3 juni 2016.

² Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies.

2. Toelichting beoordeling Rapportage Alternatieven

De MIRT Rapportage Alternatieven beoogt de informatie aan te dragen op basis waarvan de Minister van IenM een goed onderbouwde keuze kan maken voor een voorkeursalternatief. In de Rapportage Alternatieven zijn uiteenlopende alternatieven uitgewerkt die tezamen de bandbreedte van de oplossingsrichtingen en de daarmee gepaard gaande effecten in beeld brengen.

De MIRT rapportage gaat niet in op het onderzoek dat in 2015 is uitgevoerd om de maatgevende waterstanden in het Markermeer beter te beheersen door het plaatsen van extra pompen in de Houtribdijk³. Met extra pompcapaciteit zouden peilverlagingen gerealiseerd kunnen worden waardoor de versterkingsmaatregelen van de dijk rond Marken beperkt zouden kunnen worden. De Commissie constateert dat uit de brief van de Minister van Infrastructuur en Milieu van december 2015 aan de Adviesgroep Dijkversterking Markermeerdijken ⁴ blijkt dat zij inmiddels heeft besloten om geen extra pompcapaciteit in de Houribdijk te realiseren omdat extra pompen weliswaar het waterpeil omlaag brengen maar het effect op de benodigde dijkversterking gering is.

In de MIRT rapportage is gewerkt met het nieuwe normeringssystematiek voor veiligheid. Deze systematiek is nog in ontwikkeling en bevat nieuwe rekenmethodieken waarmee nog beperkt gewerkt is en/of waarin gewerkt wordt met een conservatieve inschatting van parameters. Uit de MIRT-rapportage blijkt niet of en zo ja in welke mate, rekening is gehouden met de onzekerheden in het nieuwe ontwerpinstrumentarium. De onzekerheid in het gehanteerde nieuwe rekenmodel is relevant voor zowel de voorkeursbeslissing als voor de invulling op project-niveau. Immers er kan sprake zijn van een over dimensionering van de maatregelen.

De Commissie adviseert om het nieuwe ontwerpinstrumentarium specifiek voor Marken toepasbaar te maken en dit in het project-MER te onderbouwen.

³ Syntheserapport pompen Markermeerdijken HWBP2, 15 september 2015, Rijkswaterstaat, Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

⁴ Brief van de Minister van Infrastructuur en Milieu aan de Adviesgroep Dijkversterking Markermeerdijken, december 2015, kenmerk IenM/BSK-2015/251500.

3. Aandachtspunten project-MER

Onderstaande onderwerpen vragen naar de mening van de Commissie expliciet aandacht in het nog op te stellen project-MER bij de ontwikkeling van alternatieven en in de effectbeschrijving.

3.1 Alternatieven

Technische mogelijkheden om de stabiliteit van de kade te verbeteren zoals mixed-in-place oplossingen, dijkvernageling en dijkdeuvels en de toepassing van damwanden hebben in de MIRT verkenning geen zichtbare aandacht gekregen. Besteed in het project-MER hier wel expliciet aandacht aan. Zoals de mogelijkheden voor toepassen van damwanden in combinatie met grondoplossingen, waardoor taluds mogelijk steiler kunnen worden opgezet, wat de gewenste kleinschaligheid van de kade ten goed komt en minder ruimtebeslag vraagt.

Voor de Lang Cyclische Versterking(LCV) zijn in de MIRT Rapportage Alternatieven alleen buitenwaartse varianten uitgewerkt. De Commissie adviseert mede met het oog op het permanente ruimtebeslag op Natura 2000 gebieden ook varianten met minder buitenwaartse versterking uit te werken. Voorbeelden daarvan zijn combinaties van meer wateroverslag met andere vormen van grondverbetering al dan niet in samenhang met onder het maaiveld afgewerkte damwanden.

In de Rapportage Alternatieven worden het vervangen van zettingsgevoelige lagen en grondverbetering als opties beschreven om zettingen te beheersen. Het potentieel grote negatieve effect van zetting beperkende maatregelen vraagt om een verkenning in het project-MER van de mogelijkheden van grondverbetering om zetting te voorkomen.

3.2 Effectbeschrijving

3.2.1 Algemeen

Met het beoordelingskader zoals gehanteerd in de MIRT rapportage wordt een compleet beeld gegeven van de effecten. Dit beoordelingskader kan ook in het project-MER gebruikt worden.

Maak in de effectbeschrijving onderscheid in de tijdelijke effecten in de fase van uitvoering van het voornemen en de effecten na realisatie van het voornemen.

Aangezien de uitwerking voor een deel bepaald gaat worden door marktpartijen, zal het MER expliciet moeten ingaan op randvoorwaarden c.q. doelvoorschriften die op basis van de effectbeschrijving gesteld moeten worden aan marktpartijen om ongewenste effecten te voorkomen.

Bij de volgende onderwerpen worden een aantal specifieke aandachtspunten gegeven.

3.2.2 Bodem en Water

Besteed in het project-MER expliciet aandacht aan:

- De effecten van zetting beperkende of zetting versnellende maatregelen in de verschillende uitvoeringsvarianten;
- Het tijdzettingsgedrag van deze maatregelen om de korte en lange termijn effecten te kunnen beoordelen;
- De gewenste boven- en/of ondergrens van het tijdzettingsgedrag;
- De eventuele randvoorwaarden die hieruit voortvloeien voor marktpartijen.⁵

3.2.3 Landschap en cultuurhistorie

Besteed in het project-MER expliciet aandacht aan:

- Het verdwijnen van (delen van) de huidige dijk als historisch grondlichaam;
- De effecten op archeologisch waardevolle gebieden en elementen, met name aan de buitenkant van de huidige dijk;
- De eventuele nieuwe ruimtelijke kwaliteit die kan ontstaan als de nieuwe dijk naar buiten schuift en Marken daardoor iets groter wordt.

Zoals in de Rapportage Alternatieven als aanbeveling (bij 10.2) is opgenomen, vraagt het vastgestelde Ruimtelijk Kwaliteitskader om uitwerking tot een Esthetisch Programma van Eisen in het MER. Dit Esthetische Programma van Eisen kan in het MER gebruikt worden als toetsingskader voor de beoordeling van alternatieven. Geef ook aan hoe het Kwaliteitskader of het Esthetisch Programma van Eisen doorwerkt in de fase van aanbesteding en uitvoering van het project zoals in eisen aan het principeprofiel en in de eisen aan materiaalgebruik bij de bekleding.

In de Rapportage Alternatieven (9.1.5) wordt ook een aantal aanbevelingen gedaan op het gebied van archeologie. Vermeld hoe deze aanbevelingen en het genoemde onderzoek verwerkt worden in het archeologisch Programma van Eisen/Programma van Aanpak en beschrijf welke randvoorwaarden op grond van het onderzoek worden meegegeven in de uitvoeringsfase.

⁵ Gezien de zeer grote impact van het vervangen van zettingsgevoelige lagen zullen marktpartijen op zoek willen gaan naar minder ingrijpende maatregelen om zetting te voorkomen c.q. te beperken.

3.2.4 Natuur

Besteed in het project-MER expliciet aandacht aan:

- de tijdelijke effecten tijdens de realisatie en de daaruit af te leiden randvoorwaarden die gesteld moeten worden aan het tijdstip van werkzaamheden, zoals het voorkomen of beperken van effecten tijdens het broedseizoen van vogels, tijdens perioden met hoge concentraties foeragerende of ruiende vogels binnen- en buitendijks en in de overwinterringsperiode van ringslangen.
- het mogelijke effect van bekleding van het dijkwal op het voorkomen van (beschermde) soorten en de daaruit af te leiden eisen waar aan de dijkbekleding dient te voldoen, zoals bij steenbekleding het bieden van schuilruimten voor soorten als de ringslang.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat West-Nederland Noord

Bevoegd gezag: Provincie Noord-Holland; Rijkswaterstaat West-Nederland Noord

Besluit: vaststellen van het Projectplan Waterwet

Categorie Besluit m.e.r.: D03.2

Activiteit: Versterking van (delen) van het dijktraject rondom Marken

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag: 10 oktober 2008

Datum kennisgeving: 23 oktober 2008

Ter inzage legging van de informatie: 23 oktober 2008 t/m 4 december 2008

Advies uitgebracht: 16 januari 2009

Aanvraag tussentijds advies bij de Commissie m.e.r.: 19 april 2016

Tussentijds advies uitgebracht: 8 september 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. J.J. de Graeff (voorzitter)

dhr. ir. J.H.J. van der Gun

mw. ir. V.J.H.M. ten Holder (secretaris)

mw. dr.ir. Z. Jager

dhr. drs. M.A. Kooiman

Betrokken documenten:

- MIRT verkenning Dijkversterking Marken, Rapportage Alternatieven, Rijkswaterstaat 3 juni 2016
- Syntheserapport pompen Markermeerdijken HWBP2, Rijkswaterstaat, 15 september 2015
- MIRT Verkenning Meerlaagse veiligheid Fase 2 Op weg naar kansrijke oplossingen, i.o.v. Rijkswaterstaat, 19 november 2014
- Kader ruimtelijke kwaliteit dijkversterking Marken, Bosch Slabbers Landschapsarchitecten, september 2015
- Marken boven water, Rijkswaterstaat, maart 2016

U vindt de projectstukken, die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [2170](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

